

Víra a „věřivost“

V češtině máme celou řadu slov se stejným nebo podobným kořenem, jejichž význam se však silně odlišuje a musí být jako odlišný respektován. Proti „víře“ stojí například „pověra“: v čem spočívá jejich zásadní rozdíl? Pověru považujeme za falešnou a zejména prázdnou, nicotnou pseudo-víru. Něco jiného než pověra je ovšem nevěra či nedověra: nevěra je naprostý nedostatek víry, nedůvěra je jen malá, nedostatečná víra. Věřivost je ochota věřit, ale ochota, která nepočítá s tím, že by to něco mohlo stát. Naproti tomu víra může být silnější a mocnější než vůle žít resp. snaha přežít. Ale to vše nám moc nepomůže: co to vlastně je ta víra, ta opravdová, pravá víra? Máme my víru – anebo spíš víra má nás? Nezvrhá se naše neochvějná víra v nějaký dogmatický fanatismus? Musíme přece svou víru prověřovat, ale opravdu v každém případě a za každou cenu? Jak je možno kriticky zvažovat vlastní víru, aniž bychom ji zpochybnili a oslabili? Jak lze chápat slova, že víra roste a mohutní? Jak roste slabá víra a jak se může stávat pevnou pravou vírou? Není takové zpevnování spíše jakýmsi kornatěním a tuhnutím? Proč došlo k tomu, že už v řečtině (jistě u presokratiků, možná i dříve, ale pak i v novozákonní KOINÉ) bylo slovo *pistis* chápáno ve zvláštní spojitosti s „bohy“? (A to ačkoli původně *pisteyo* znamenalo jen důvěřovat?)

(Písek, 141022-1.)